

Til:
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Deres referanse: Vår dato:
17.01.2013

Vår referanse:
Eide011213

Vår saksbehandler:
Tiril Seppola Reed
Øystein Ørbek Eide

tiril@elev.no
oeystein@elev.no

Høring om NOU 2012: 15 Politikk for likestilling

Elevorganisasjonen vil med dette avgi sitt høringssvar om politikk for likestilling, herunder delen om utdanning. Dette høringssvaret er basert på vedtak i Elevorganisasjonens landsstyre, 9. desember 2012.

Lik rett til utdanning

Lik rett til utdanning er en grunnleggende verdi i det norske utdanningssystemet, og alle elever skal få muligheten til en videregående utdanning dersom de ønsker det. Forskjellsbehandling basert på kjønn, etnisitet, seksualitet og lignende faktorer, i undervisningen og/eller elevers skolehverdag, bryter med dette grunnprinsippet. For at alle skal kunne nå målene i læreplanene er det avgjørende at slike faktorer ikke kommer i veien for elevenes mulighet til å velge det opplæringsløpet som passer dem best, eller elevenes mulighet til å yte i arbeidet med skolefag. Heller ikke foreldrenes bakgrunn bør være styrende for elevenes utdanningsvalg, og forhold utenfor skolen bør ikke påvirke enkeltelevers mulighet til yte på skolen. For å nå dette målet må alle deler av skolesystemet ha realiseringen av lik rett til utdanning som et hovedperspektiv i sitt arbeid.

Fokus på refleksjon og etikk

Det er to punkter som vi ser på som sentrale i likestillingsarbeidet, både når det gjelder mellom kjønnene og mellom f. eks etnisitet eller annet.

For det første har skolen i mange år hatt et stort fokus på kunnskap, pugging og ren faktabasert kompetanse. Evnen til å reflektere og sette spørsmålsteget ved stereotyper og holdninger er essensielt i en stadig mer globalisert verden. Vi ønsker en gjennomgående endring av læreplanene for å legge bedre til rette for lærernes mulighet til å skape diskusjon og felles deltagelse i klassen. Faget RLE er spesielt godt egnet til dette. Det ligger i fagets natur at etiske spørsmål skal være en viktig del av faget, men sånn det er i dag blir det ofte omtalt av "religionsfaget" av elevene. Dette ønsker vi å endre ved å bruke faget som en arena der elevene kan diskutere

ulike problemstillinger både knyttet opp mot religion og andre store spørsmål. Filosofi og refleksjon bør være sentrale deler av undervisningen og vi tror at dette er et godt sted å begynne for å lære om likestilling i større grad enn det blir gjort i dag. Det er nødvendig å knytte likestillingsspørsmål opp mot religionen og det er flere viktige spørsmål og holdninger som bør kunne diskuteres i dette faget. Vi tror at dette vil være et viktig grep for å fremme arbeid med likestilling.

Elever lærer i stor grad holdninger fra sine lærere. Derfor er det særdeles viktig at det også blir lagt større vekt på evnen til å skape diskusjon og ta opp vanskelige temaer i pedagogikkutdanningen enn det gjøres i dag. Hvis ikke læreren er klar over hvilke holdninger den sender ut vil det også være vanskelig for elevene å oppfatte hva som er riktig. En kompetent lærer vil kunne skape fruktbare diskusjoner og vil kunne få elevene til å se saker i nytt lys. Siden vi ønsker større fokus på refleksjon i alle fag er det essensielt at dette blir en obligatorisk del av utdanningen for alle lærere.

Vedtatt politikk fra landsstyremøtet:

Videre diskuterte landsstyret viktigheten av at alle som går ut av videregående opplæring har evnen til å diskutere og reflektere rundt likestillingsutfordringer i Norge i dag. Spesielt likestilling mellom etnisitet og folkeslag ser vi på som viktige temaer. Siden vi blir et stadig mer multikulturelt land, er det viktig at elevene prøver å se på vanskelige saker fra flere sider. Det er stor mulighet til å implimentere etiske spørsmål og refleksjon i relevante fag, som norsk og samfunnsfag, for å sikre et jevnt holdningsskapende arbeid gjennom hele opplæringen. Å ta opp slike spørsmål tror vi også vil øke interessen og engasjementet for disse fagene.

Et godt tiltak for å få godt, holdningsskapende arbeid er å innføre filosofi og etikk som eget valgfag i ungdomsskolen. Dagens praksis gjør at en del av religionsfaget handler om filosofi og etikk, men at disse temaene blir nedprioritert i mange tilfeller. Med et eget valgfag i ungdomsskolen har man mulighet til å drøfte etiske spørsmål som er relevante for vår tid. Landsstyret vårt tok ikke stilling til timetallet på dette faget, men la vekt på viktigheten av å drøfte etiske spørsmål. Landsstyret la til at likestilling skal være et av temaene som blir tatt opp i disse timene, hvor det bør diskuteres hvorvidt vi har et likestillingsproblem i Norge i dag.

Landsstyret kom også inn på problematikken rundt seksuell trakassering. Dette er ofte et tabubelagt tema, men det bør absolutt være en større del av seksualundervisningen i skolen.

Med dagnes ordning er det svært vanskelig å avdekke og forebygge at det oppstår situasjoner hvor elever blir forskjellsbehandlet av lærere. Det er en lang og byråkratisk prosess, hvor elever ofte opplever det som vanskelig å nå frem. Vi trenger enkle ordninger som gjør at elever kan varsle om det oppstår forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn eller eventuell annen uprofesjonell oppførsel av lærer.

Elevorganisasjonen ser på det som uheldig at det blir fordelt ekstrapoeng basert på kjønn for å komme inn på enkelte høyere studier. Til tross for at noe forskning viser

at dette har gitt positive resultater på noen linjer, er det vanskelig å si noe om det er grunnet ekstrapoengene eller bare en generell endring i samfunnet. I tillegg oppfatter vi ikke utdeling av ekstrapoeng som lik rett til utdanning. Det bør derimot settes i gang tiltak for å få en jevnere kjønnsbalanse i yrker som lærer og førskolelærer, ettersom dette er yrker som i stor grad påvirker barn og unges holdninger. Hvis man vokser opp med rollemodeller av i hovedsak samme kjønn vil virkelighetsoppfatning blir forskjøvet.

Videre mener vi det bør opprettes et nettsted hvor lærere kan hente lærestoff knyttet opp mot likestilling og andre etiske spørsmål. En felles database kan hjelpe lærere som føler at lærebøkene ikke tilrettelegger nok for å stille spørsmål til klassene. Det finnes allerede slike nettsteder, men vi føler at både kvaliteten og mengden av informasjonen som ligger ute er lite tilfredsstillende. I tillegg bør Utdanningsdirektoratet utforme et informasjonshefte med de foresatte til elever i grunnskolen som målgruppe. Dette heftet skal ta for seg hvordan foresattes holdninger smitter på barn, når det gjelder respekt, likestilling, utdanningsvalg og andre problemstillinger knyttet til holdninger. Holdninger til likestilling kommer ikke bare gjennom skolen, men også i stor grad fra foresatte. Denne problemstillingen er det manglede fokus på, og foresatte er i mange tilfeller ikke bevist på hvor stor påvirkning de har på barna. Et slikt hefte vil øke denne bevisstheten og kan dermed bidra til en sunn formidling av holdninger.

Vennlig Hilsen

Tiril Seppola Reed

Organisatorisk Nestleder

Øystein Ørbek Eide

Sentralstyremedlem